

Qvinnans skapelse : lyrisk fantasi /

Berndtson, Fredrik,

81 A Br.

National Library
of Sweden

BERNDTSON FR.
VINNANS SKAPELSE

Pitt. Sv.
(Pv)

Helmingfors
7842

Kungl. biblioteket

0 0000 000108272

104
BERNDTSON, Frank

no. 4.
(B.)

QVINNANS SKAPELSE.

—
Lyrisk Fantasi

af

F. B.

E. W.

1842

GANNON'S PATENT

1874

1874

1874

GANNON'S PATENT

QVINNANS SKAPELSE.

Lyrisk Fantasi

af

J. B.

HELSINGFORS.

Tryckt hos J. Simelii Enka.

1842.

GAUHNANS SWAPLERS.

Imprimatur.

Physik. Kabinet

Frans Ludv. Schauman.

16

17

BRUNNEN

Verlag von J. Neumann, Neudamm

1852.

Till Runeberg.

En enkel hyllning, ädle, jag dig sänder! —
Min sång är blomman, som sin unga knopp
Af helig aning darrande slår opp,
Och ögat blyg mot dagens stjerna vänder. —

En främling steg jag uppå Finlands stränder
Med känslor lika detta dunkla hopp,
Som efter dagens och dess fröjds förlopp
Om än en dag vid solns farväl sig tänder.

Då gick jag längre in bland berg och dalar,
Der hjertat, som naturn sitt fornspråk talar,
Och lifvet friskt, som Suomis bölja ler.

Invid en källa, som ur klippan sprungit,
Jag satte mig att läsa hvad du sjungit,
Och se'n jag kände mig ej främling mer!

Bill Hennepin

— En enkel blyms, till jag sig ständigt —
Him såg Mr blomman, som sin unga kropp
All helig mening darrande står upp,
— Och såm blig mot dagens skymning ständigt —

En kramling steg jag upp, ständigt ständigt
Med känslor lika detta dunkla hopp,
Som efter dagens och dess följde förtopp
Om så en dag sig solen förtull sig ständigt.

De gick jag längs i bland berg och dal,
Der hjartal, som naturen sin försvunnit tal,
Och livet friskt, som Guds ord följt ler.

Invad en källa, som ut klippan sprungit,
Jag kallt mig till lisa lund de skingit,
Och så jag kände mig i kramling lund.

Så långt handhuds så långt hans tankar räckes,
Finns of en makt föredlig emot handströket
Med blommar-jorden för hans fot sig läcker,
För honom givna viken ut sin glans,
För honom pryds med stjerner nattens stjärnor

QVINNANS SKAPELSE.

Han står vid edens bords hvars höjden bliska,
I aftonstunden saktar och mer, till till
Han vill sig höft med barns svalstöriska,
Och lutar sig till viltuets spögel nordvärd,
Då ser ut djupet mot hans häpnadsgång,
Hans egen bild, den herrliga, den höga, den

Sin afskedskyss åt eden skänkte dagen,
Åt höljans vård sitt gyllne diadem,
Och dolde tyst de tjusande behagen
I qvällens mantel med sitt purpurbräm.
Till ro sitt barn den yra våg sjöng vinden,
Och sången for en susning genom linden.

Bland höga palmer uti aftonglansen
Den första mannen majestätisk går,
Så skön, som diktens gud med segerkransen
Af evig ungdom fäst kring gyllne hår;
Så ren, som källan hvarur sången välldes,
Så stark, som bågen, hvilken Python fälldes.

Så långt hans hand, så långt hans tanke räcker
 Finns ej en makt fiendtlig emot hans.
 Med blommor jorden för hans fot sig täcker,
 För honom gjuter solen ut sin glans;
 För honom pryds med stjernor nattens slöja,
 Och för hans vilja jordens djur sig böja.

Han står vid edens flod, hvars böljor hviska
 I aftonstunden sagta mer och mer.
 Han vill sig ljuft med deras svall förfriska,
 Och lutar sig till vattnets spegel ner.
 Då ler ur djupet mot hans häpna öga
 Hans egen bild, den herrliga, den höga.

Han ville trycka bilden till sitt hjerta,
 Men kylig bölja skiljer famn från famn.
 Då föll en tår, den första aek! af smärta.
 Kristallen grumlas; flydd var spegelns hamn.
 Han drog en suck, på kinden steg en flamma,
 Och aftonrodnå'n släcktes i detsamma.

Och natten inbröt. Månans ljusa engel
 Fann slumrarn lägrad i en myrtenlund,
 Uti hans hand en bruten liljestängel,
 Och vemodsdraget än omkring hans mund.
 Men engeln ler och med sin glorias strålar
 I slumrarns själ en helig drömbild målar.

7

Vid flodens strand i drömmen är han åter,
Och nattens slöja höljer tystnad verld.
Narcissen lik, som vid sin källa gråter,
Och ser mot djupet bleknande och tänd,
Han sitter der. I huldt, i troget minne
Står bilden än — Han klagar i sitt sinne:

O Zebaoth! då du min ande sände,
Att bli' ditt vittne, tolken af din makt,
Att vårda ljuset, som din vishet tände,
Den harmoni, som i ditt verk du lagt;
Hvi gaf du ej en själ också åt djuren?
Hvi blef jag herre blott uti naturen?

I solens lågor sig din ande speglar;
I vattnets svala djup min sol jag fann.
Men ack! en vindflägt öfver böljan seglar,
Och grymt vi skiljas åter från hvarann.
Hvi skall kristallen kring min lust sig gjuta?
Hvi får jag ej i famnen honom sluta?

Mig fattas något — Hur jag sökt, jag finner
I skapelsen, på jorden ej dess spår.
En eld, en trängtan i mitt hjerta brinner,
Och smälter hvarje tanke i en tår.
O, att min gråt en flod i floden flöte,
Och sjelf en bild jag blefve i dess sköte!

Du ljusgestalt, du sol i blåa svallen!
 När du försvinner är mitt lif en natt;
 En stjernrik natt, men sval, som flodkristallen,
 Och i en skrud med tårdagg perlbesatt:
 — Hvarann så nära och ändå allena! —
 O Zebaoth! skall du oss ej förena?

Men se! utaf det bästa jorden skänker,
 Det skönaste naturen hembär mig
 Ett offer jag i blåa djupet sänker
 Med suck och helsning, sköna hamn, åt dig!
 Ack! när min glädje ej ditt hjerta räcker,
 Jag offrar gerna hvad min njutning väcker!

Tag denna ros! — Ej solens allmakt föder
 En färg, en fägring mera hög och skär.
 Se! dagens yngsta kyss i läppen glöder,
 Och hviskar ljuft om hennes själs begär.
 — Men ren i floden blommors drottning simmar.
 En morgonrodnad lik hvar bölja glimmar. —

Tag denna lilja! — När Guds englar fira
 I stjernesaln sin fest vid harpors ljud,
 Se! liljekransar kring sitt hår de vira,
 Och liljor smycka deras högtidsskrud.
 — Men liljan far ett stjernfall lik om natten
 Med snöhvitt glans i flodens silfvervatten. —

Tag denna drufva! — Eldens engel hvilat
 Med purpurkinder drömmande deri.
 Hon är ett hjerta; i hvar fiber ilar
 En mäktig lust, som önskar njutning bli.
 — Och drufvan föll. En blix, en högröd flamma
 Sprang upp ur hvarje bölja i detsamma. —

Och tag demänten här! — Som daggens droppe
 Så ren han är, och stark, som viljans makt.
 Den skönaste af stjernorna deroppe
 Ej honom vinner uti strålars prakt.
 — Men böljan skiner när hon famnar fången,
 Som vore dagen sjelf i djupet gången. —

Se! nattviolen här jag ock dig skänker.
 I skuggans svala frid jag henne fann.
 Den milda glans, som genom slöjan blänker,
 Som stråle förr hos morgonstjernan brann.
 — Men när åt vågen han den hulda viger,
 Af doft en ljusblå sky kring offret stiger. —

Och sist, tag denna tår! — Utur mitt hjerta
 Han sucken följt lik droppen skyn. Han är
 Det ljufvaste jag äger i min smärta.
 Som du min fröjd kristallebojor bär.
 — Mot tåren ut två böljor barmen sträcka,
 Och tyst han sluts i denna silfversnäcka.

Men du, O näktergal! flyg hit till stranden,
 Och tolka skönt i fulla toners gång
 Din tro om aningen och morgonbranden,
 Att böljorna må lära sig din sång.
 — Och näktergalen kom på snabba vingar.
 Af sångens makt melodiskt böljan klingar.

Han tystnar. Tyst är vågen, vinden, världen,
 Så tyst, som förr'n Guds varde ljudet spred,
 Och himlens stjernor på den tysta färden
 I natten skåda aningsfulla ned.
 Men deras blickar jordens tystnad frågar,
 Och sjelfva lifvet knappast andas vågar.

Då rodnar östern, molnens förlåt remnar,
 Och ljusets pilar hasta skuggors flygt,
 Och mörkrets här sitt dystra stridsfält lemnar,
 Ty dagen segern ifrån natten ryckt.
 Af guld och purpur rik för arla fläkten
 Slår hjeltens fana ut i morgonväckten.

Af idel ljus förklaras flodens bölja,
 Af fröjd och vällust darrar hennes barm,
 Ty purpurlågor den med kyssar hölja,
 Och varma strålar slumra på dess arm.
 Hon dansar fram den eldiga, den ljufva,
 Som vore nyss hon sprungen ur en drufva.

En blåhvit sky ur djupet mildt sig höjer,
 Förtroligt gungande på böljans barm,
 Och färg och form i skiftad vexling röjer,
 Af dagens ljus och purpur glödgdad varm.
 Då stiger solen — Sløjans moln försvinna:
 På vågen sväfvar skönhhetens gudinna!

Dess fot sig på en gyllne snäcka kvilar,
 Som höjs och sänks med lätta vågors flöd.
 Ett snöhvitt svanespann för charen ilar
 Med tygeln fri och lätt och rosenröd —
 Mot flodens blomsterstränder länkas färden.
 Ett glädjejubel höjer sig kring verlden!

Hvart lifvadt väsen bäfvar af förtjusning,
 Och tingen pråla i en högreflans.
 Igenom lunderna det går en susning,
 En hviskning från naturens blomsterkrans.
 Men luften hänryckt bär på sina vingar
 Den sång, som från gudinnans läppar klingar:

Kärlek, kärlek!
 Eld uti lifvet,
 Lif uti elden!
 Gjut dina flammor
 Ut öfver jorden;
 Glödga dess sköte,

Tänd i hvart väsen

Kärlek, kärlek!

Kärlek, kärlek!

Sol uti själen,

Själ uti solen!

Sänd dina strålar

Ned uti tankens

Skuggdiga schakter;

Smält med din värma

Smärtornas skyar,

Att de må falla

Perlande, milda

Neder i hjertat,

Och ur sitt mullif

Sagta förlossa

Känslornas vårar,

Aningens blommor;

Skänk åt begären

Guldet, du äger,

Att de må rika

Köpa af lifvet

Kärlek, kärlek!

Skönhet, skönhet!

Färg uti ljuset,

Ljus uti färgen!

Dagens och nattens
 Skimrande dotter!
 Teckna på tidens
 Duk utaf töcken
 Ljuft dina bilder;
 Måla en iris-
 Brygga imellan
 Himlen och jorden!
 Rosen din urbild
 Ler i naturen,
 Blomstrar på kinden,
 Målar för sinnet
 Skönhet, skönhet!
 Oskuld, oskuld!
 Frid uti njutning,
 Njutning i friden!
 Skönhetens färger
 Alla tillsamman
 Smälta i ren och
 Bländande hvithet:
 Dygdernas färger
 Alla tillsamman
 Smälta i skär och
 Englaklar oskuld.
 Stjerna i andens
 Blånande himlar!

Blicka i skuggan
 Strålände neder!
 Liljan din urbild
 Ler i naturen,
 Skimrar på pannan,
 Hviskar för sinnet
 Oskuld, oskuld!
 Vällust, vällust!
 Rus uti tanken,
 Tanke i ruset!
 Son utaf elden!
 Djupt utur lifvets
 Purprade källa
 Fyller du bägarn,
 Men af dess safter
 Sjalarna dricka
 Helsan och lifvet
 Blott då den räcks af
 Oskuldens händer
 Drufvan din urbild
 Ler i naturen,
 Myser i läppen,
 Tänder i sinnet
 Vällust, vällust!
 Klarhet, klarhet!

Ljus utaf himlen,
 Himmel af ljuset!
 Herrliga engel!
 Sanningens svärd du
 Blottar för dagen,
 Håller som spira
 Öfver en värld, som
 Skådar dess blixtar,
 Skådar och tillber! —
 Heliga renhet!
 Ljuft i din källa
 Är det att bada;
 Ljuf är kring barmen
 Böljornas svalka.
 Ut i naturen
 Ler diamanten,
 Källa, din urbild;
 Strålar i ögat,
 Gjuter i sinnen
 Klarhet, klarhet!
 Sagtmod, sagtmod!
 Doft uti själen,
 Själen i doftet! —
 Morgonens kinder
 Blygsamma purpur-
 Höljas för dagen;

Endast för solen
 Slöjorna falla.
 Hjertat sig döljer
 Stilla i skära,
 Skiftande gazer;
 Endast för kärlek,
 Kärlek de falla —
 Blygsamhets dotter,
 Tjusande sagtmod!
 Tjena och hägna
 Oskuld och skönhet!
 Ser du, violen
 Ler i naturen,
 Engel, din urbild;
 Doftar i locken,
 Fläftar i sinnet
 Sagtmod, sagtmod!
 Längtan, längtan!
 Suck utaf anden,
 Ande i sucken!
 Echo i hjertats
 Djup af den Högstes
 Eviga varde!
 Sköna papilio!
 Lossad ur smärtans
 Larf, utur stoftets

Nattliga bojor,
 Suger ur lifvets
 Blommor du näring;
 Sväfvar på lätta,
 Skiftande vingar
 Salig imellan
 Himlen och jorden! —
 Källa af oro,
 Källa af aning!
 Lugna din bölja.
 Himmelens under
 Vilja sig spegla
 Vänligt i henne —
 Tåren din urbild
 Ler i naturen,
 Svallar i barmen,
 Väcker i sinnet
 Längtan, längtan!
 I helig tystnad smälta sagta ljuden,
 Som vågen smälter vid en blomsterstrand,
 Och framåt sväfva svanorna med bruden
 I glorian af morgonsolens brand.
 Och drömmarn sträcker mot den sköna hamnen
 I saligt glädjerus den öppna famnen. —

Men månans engel sina penslar fäller,
 Betagen af sin egen tafas prakt,
 Af det behag i bildens former sväller,
 Utaf dess blickars och dess skönhets makt.
 En högre tjuvnings milda flägt han känner,
 Och rörd han ser den längtan mannen bränner.

Han höjer silfvervingarna och hastar
 Till himlens evigt ljusa rymder hän,
 Och för den Högstes stjernethron sig kastar
 Med sänkta blickar ned på liljeknäu.
 O Zebaoth, han beder, värdes gifva
 Ditt ord, att lifvets flägt min bild må lifva!

Men Herran log i salig frid och lade
 Sin hand välsignande på engelns bröst,
 Och blickade på jorden ned och sade
 Med vis, allsmäktig, mild och evig röst:
 Så gack, mitt barn, att i din bild försvinna!
 Ditt namn bland jordens väsen vare qvinna!

Sitt hufvud dagen, krönt af gyllne strålar,
 Re'n höjde öfver edens blåa fjäll,
 Och daggens silfver föll i blomstrens skålar,
 Och vinden smög sig ur sitt gröna tjäll,
 Slog varma vingen mildt kring rosens knoppar,
 Och andades musik i trädens toppar.

I myrtenlundens blåa skuggor smyga
 Ur solens blickar varma strålar in.
 Sin maka turtur helsar ömt med blyga,
 Förstulna suckar, lärkan helsar sin.
 Från böljans svall till plantorna och djuren,
 Allt lefver, älskar, jublar i naturen.

Med ögat mildt i drömmens boja slutet,
 Naturens herre njuter hvilan än,
 Men vemodsdraget kring hans mund är brutet,
 Och glädjen blommar på hans kind igen —
 O! — — då en kyss från ögat bindeln rycker,
 Och vaknad drömmen i sin famn han trycker!

Ur österns öppna himlaportar tågar
 En englaskara uti stråleskrud;
 Af himmelsk klarhet paradiset lågar,
 Och rymden fylles utaf högre ljud!
 Zeraphers harpor harmonier ljunga,
 Och bröllopsången Cherubsröster sjunga:

Qvinna, O skapelsens sistfödda barn!
 Smycket i väsenas kedja du brinner;
 Täflar med solen i gyllene charn,
 Täflar och vinner!

Blifve lik solens din leende makt:

Vårar och blommor till lifvet han kalle!

Lösta likt molnen af strålarnas prakt

Smärtorna falle.

Stilla bland myrten och rosorna här

Skall såsom skönhhetens drottning du throna.

Spira behaget, det tjusande, är,

Oskulden krona!

Ränslan och sinnet af drömmen du fick,

Anden af kärleken; likna dem båda!

Sällast med bindeln för strålande blick

Lifvet de skåda!

Vattnet på böljande armar dig bar,

Silfrade vågornas vagga dig slutit;

Öfver kristallen, på gyllene char,

Gungad du flutit.

Pligterna ledde af smekande hand,
 Stilla som vågor hvarannan må följa;
 Stilla försmälte vid blommande strand
 Bölja på bölja!

Engel du varit. I jordiska band
 Vårda den eld, som mot stjernörna trånar!
 Mild han till flykten mot ljusare land
 Vingar dig lånar!

Facklan, som fordom du burit, sitt sken
 Renande gjuter från englarnas boning.
 Så öfver lifvet du blygsam och ren
 Gjute försoning!

Näktergaltoners melodiska gång
 Sväfvade öfver din vagga, O qvinna!
 Nu i ditt väsen en lefvande sång
 Tonerna brinna.

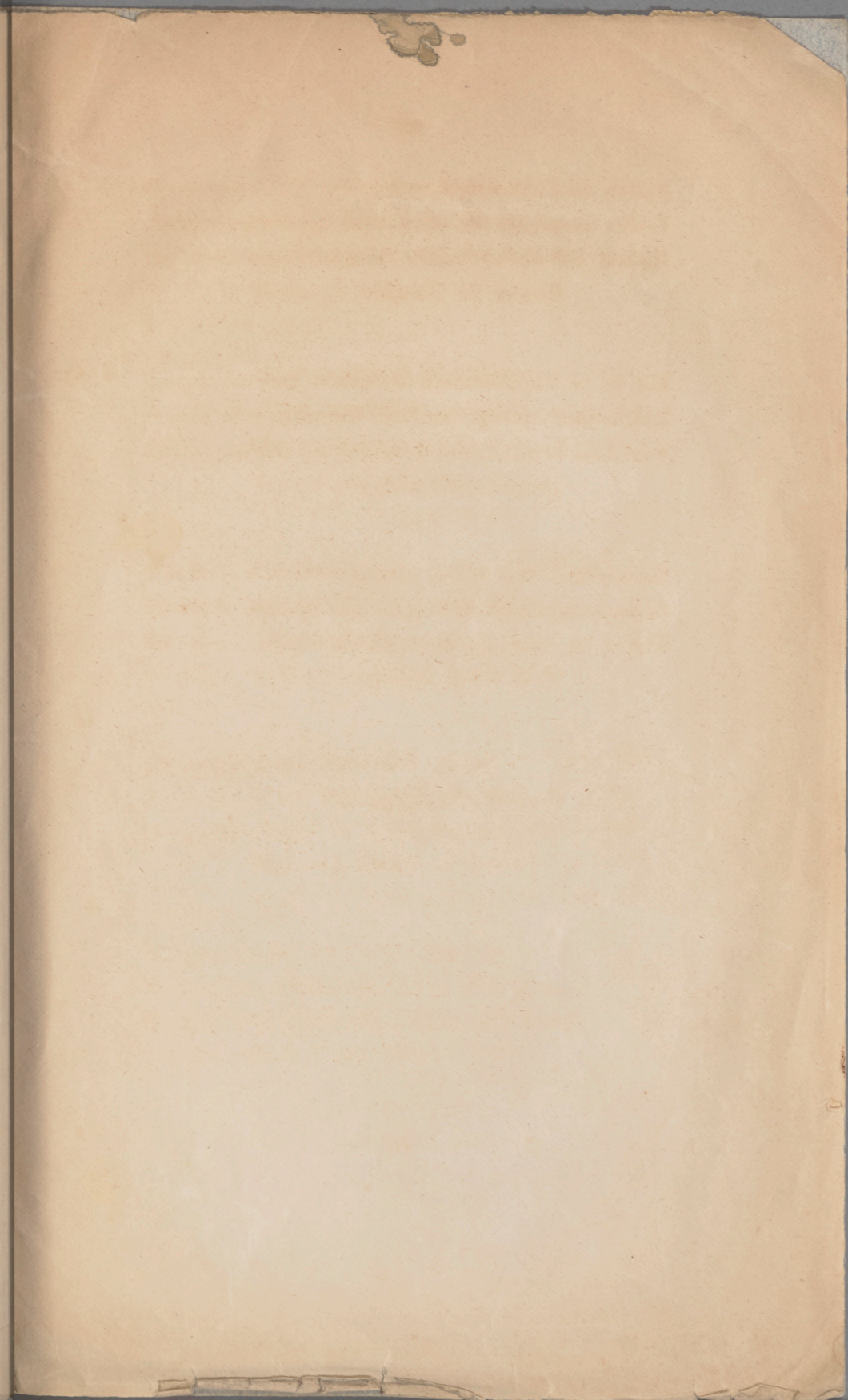
Sången är fri. I de jordiska land
 Endast hos anden den höge vill gästa.
 Qvinna! vid verldsalltet kärlekens band
 Endast dig fästa!

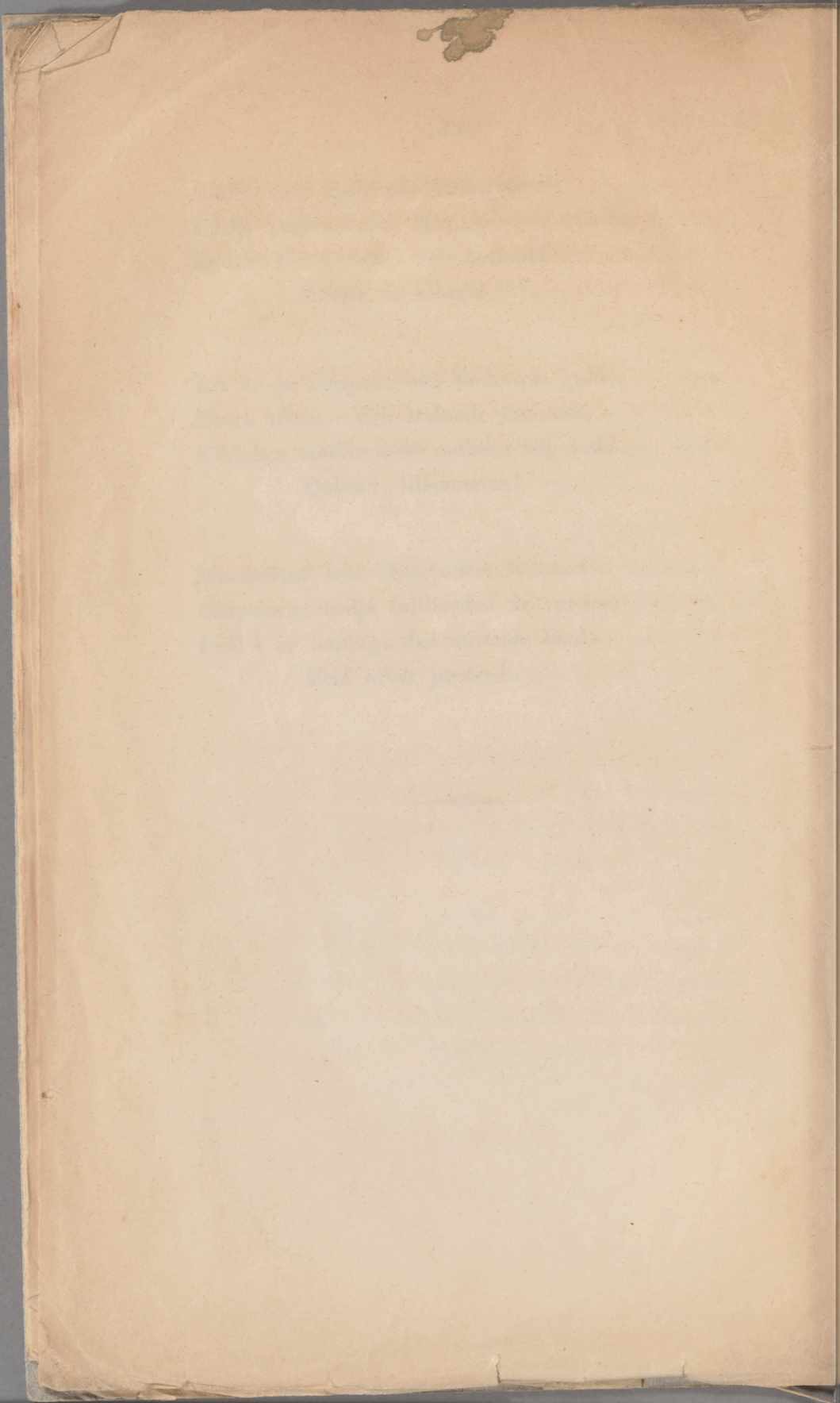
Själen med dallrande strängarna i
 Under passionernas stormhand ej tvinga!
 Endast för kärlek i full harmoni
 Runna de klinga.

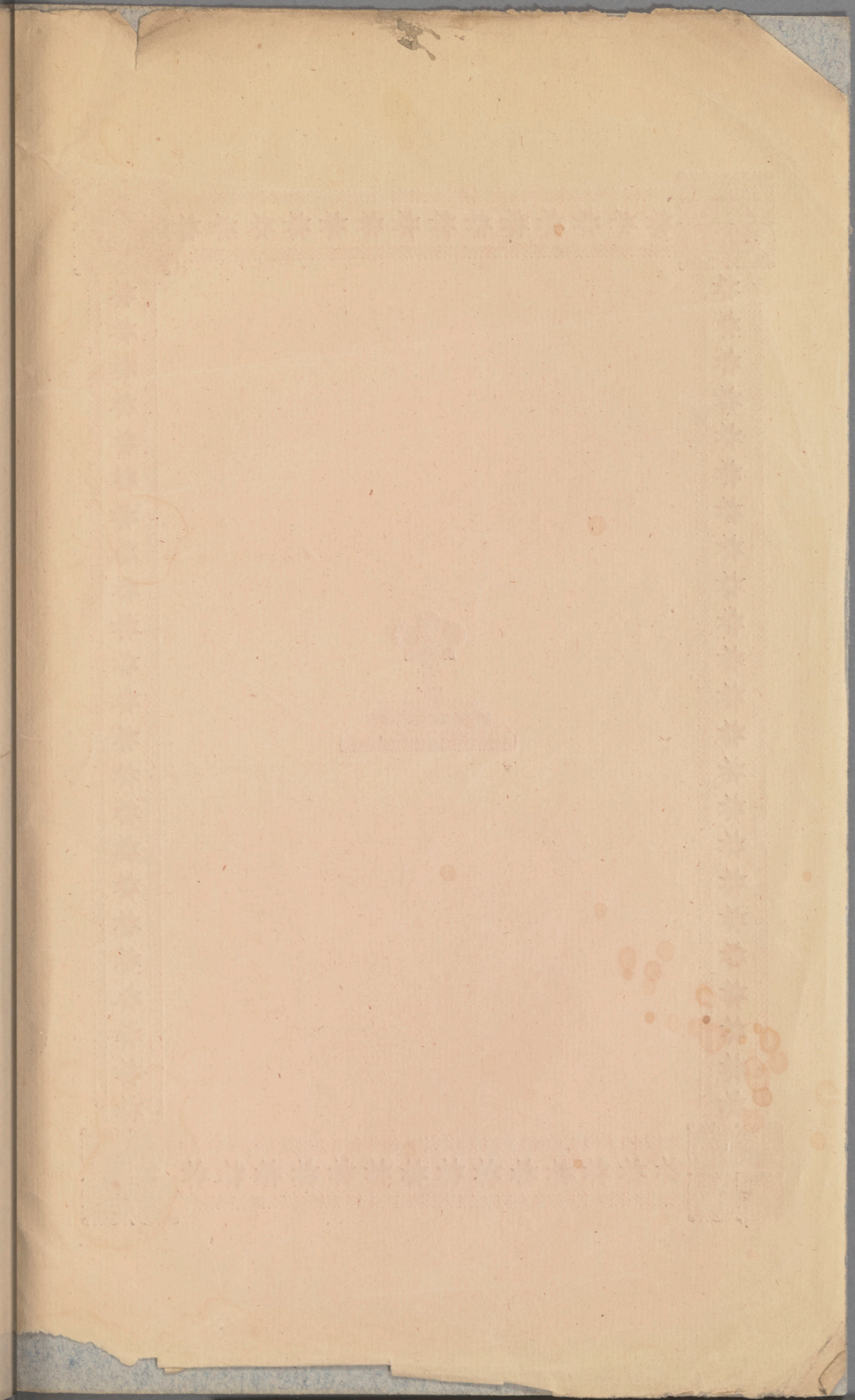
Ett är ju klippans och flodernas guld;
 Elden förenar den stelnade flaman.
 Kärleken smälte med mannen dig huld,
 Qvinna, tillsamman!

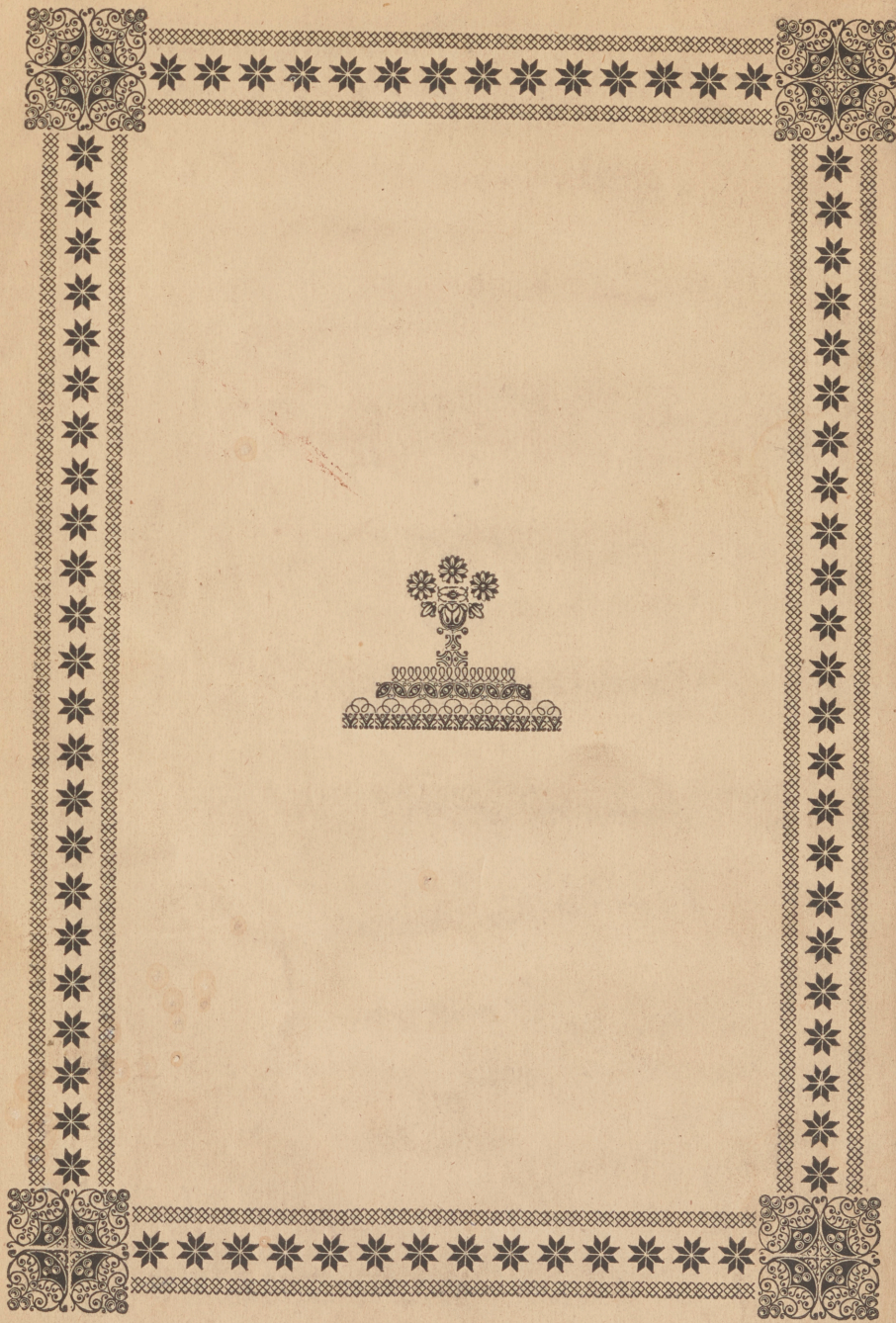
Himmelens frid öfver edert förbund!
 Skapelsens kedja fullbordad är vorden.
 Frid i er boning, den susande lund;
 Frid öfver jorden!

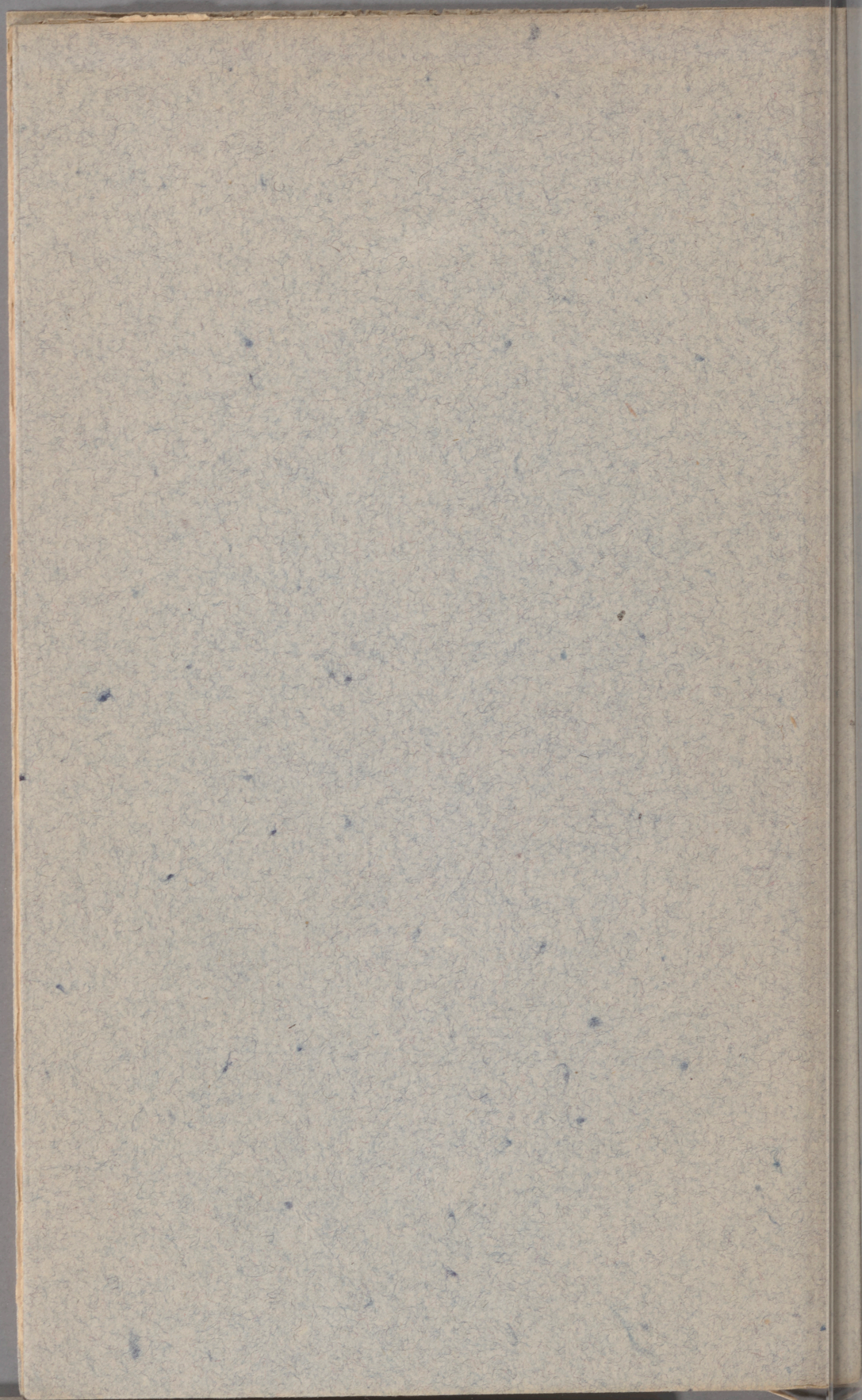

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Centimetres

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

